

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4335/2022
27.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Љубомир Ивановић, адвокат из ..., против туженог „Attica Media SRB“ д.о.о са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Марија Бошковић, адвокат из ..., ради утврђења радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3716/21 од 08.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 27.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3716/21 од 08.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2271/16 од 20.04.2021. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и утврђено је да је тужилца засновала ради однос на неодређено време код туженог почев од 01.06.2015. године и обавезан је тужени да тужилцу врати на рад. Ставом трећим изреке, одбачен је тужбени захтев у делу којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да тужилцу врати на послове Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име тужиле уплати доприносе за обавезно социјално осигурање за период од 01.06.2015. године до 08.08.2016. године обрачунате на одновицу у вредности од 60.000,00 динара по стопи важећој на дан уплате и то: доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Филијала за град Београд, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање, као и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева којим је тражено да је обавезе тужени да на име тужиле уплати доприносе за обавезно социјално осигурање за период од 09.08.2016. године до 07.10.2016. године. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име трошкова поступка исплати 189.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3716/21 од 08.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је

првостепена пресуда у ставовима првом, другом, четвртном и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20 и 10/23), Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом туженог одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је ради обављања послова ... часописа „ББ“, након обављеног разговора са модном уредницом, главним и одговорним уредником часописа „ББ“ и законским заступником туженог, ступила на рад код туженог 01.06.2015. године без закљученог писаног уговора о раду, који је обављала до 08.08.2016. године (након повратка са годишњег одмора) када јој је речено да више не долази да посао. Наведене послове који су обухватили писање текстова и припремање чланака за часопис „ББ“, скупљање гардеробе за потребе снимања, стилизовање манекена, припремање за фотографисање и друге послове по налогу модне уреднице, тужила је обављала сваког радног дана, пуно радно време од 9-17 часова. Уговорена месечна зарада у висини од 60.000,00 динара (нето) редовно јој је исплаћивана „на руке“. Тужили је обећано да ће потписати уговор о раду и да ће бити пријављена на обавезно социјално осигурање. У оквиру импресума модног часописа „ББ“ од септембра 2015. године, у јуну, јулу и августу 2016. године, тужила је означена као ..., односно као ... у периоду од октобра 2015. године до маја 2016. године када је учествовала у припремању и писању текстова за наведени часопис.

Полазећи од оваквог утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да је тужила засновала радни однос код туженог на неодређено време почев од 01.06.2015. године сходно члану 32. став 2. Закона о раду, те да је тужени у обавези да је врати на рад и на име тужуље уплати доприносе за обавезно социјално осигурање за период од 01.06.2015. године до 08.08.2016. године.

Неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 30. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005... 13/2017), прописано је да се радни однос заснива уговором о раду који закључују запослени и послодавац и који се сматра закљученим кад га потпишу запослени и директор, односно предузетник. Из наведене одредбе следи да је уговор о раду формалан, двострано обавезан и теретан правни посао.

Према члану 32. ст.1 Закона о раду уговор о раду се закључује пре ступања запосленог на рад у писменом облику. Ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом првим овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад (ст. 2.).

Правилно о фикцији постојања радног односа је законодавац увео ради спречавања злоупотребе на тржишту рада и елиминације „рада на црно“ (фактичког

рада) изражено у члану 32. став 2. Закона о раду. Ова правна фикција омогућава да радни однос настане и без закључења уговора о раду у писменом облику. За њену примену довољно је да је радник ступио на рад, па се сматра да је даном почетка рада засновао радни однос. У конкретном случају, према утврђеном чињеничном стању тужилца је од ступања на рад код туженог 01.06.2015. године до 08.08.2016. године фактички обављала послове на које је распоређена, са одређеним радним временом и договореном зарадом.

Следом изнетог, такав рад који је тужилца обављала код туженог, имао је све карактеристике радног односа без обзира што није закључен уговор о раду којим би се регулисао њен радно правни статус, због чега је наступила правна фикција о заснивању радног односа тужилце код туженог на неодређено време даном почетка рада 01.06.2015. године, како то правилно закључују нижестепени судови.

У ситуацији када је запослени ступио на рад није нужно (као што сматрају нижестепени судови) посебно истраживати вољу уговарача. Воља се сматра постојећом самом чињеницом да послодавац прима запосленог на рад и да запослени за рад прима накнаду (зараду). Ако послодавац не жели примену ове одредбе (фикције о постојању радног односа) мора закључити уговор о привременим или повременим пословима, уговор о делу, уговор о стручном усавршавању, уговор о волонтирању у складу са одредбама Закона о волонтирању („Службени гласник РС“ бр.36/2010) или неки други уговор којим се изричито не заснива радни однос. У конкретном случају, између странака није закључен у писаном облику неки од уговора којим се не заснива радни однос. Из свега наведеног неосновани су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјаног права. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Следом изнетог, применом члана 105. став 2. Закона о раду правилно нижестепени судови обавезују туженог да за период од 01.06.2015. године до 08.08.2016. године, на име тужилце изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**